חמרורים

המשורר והקומיסר

נחוג ♦ בתל אביב, יום־הולדתו ה־80 של **שימשון מלצר**, משורר (בעברית ובאידיש), סופר, מתרגם, ולשעבר עורך דבר לילדים. מלצר, יליד פולין, החל דרכו בארץ כצבע, המשיך כמורה בבית־ספר תיכון ושימש, במשך שנים רבות, גם ככתב בכיר בדבר. הוא התפרסם במיוחד בבלדות שלו על ההוויי היהודי במיזרח־אירופה ("מאיר הכליזמר נעשה קומיסר!").

● ● ●

תורה ועבודה

נפטר ♦ בשדה־אליהו שבעמק בית־שאן, בגיל 86, **משה אונא**, מנכבדי עסקני המפד"ל, שאותה ייצג בשש הכנסות הראשונות ובשמה שימש סגן שר־החינוך בשנותיה הראשונות של המדינה. אונא, יליד גרמניה ובנו של רב, אגרונום לפי השכלתו ואב לשבעה (חמש בנות, שני בנים),

סגן־שר אונא (1956)
יונה מעמק בית־שאן

היה עוד בגרמניה בין מייסדי בח"ד (ברית חלוצים דתיים) ובארץ מראשוני הקיבוץ הדתי. הוא נחשב להוגה־הדיעות של הפועל המיזרחי ("תורה ועבודה"), אחד ממרכיבי המפד"ל, ובשנותיו האחרונות היה יונה מוצהרת, שחתם, בבחירות לכנסת ה־12, את רשימת מועמדי מיסד הדתית רודפת־השלום.

● ● ●

גבינות ופצצות

נפטר ♦ בצפת, ממחלת סרטן, חודשיים לפני יום־הולדתו ה־55, **יחזקאל המאירי**, אחד מוותיקי העיתונאים (ידיעות אחרונות, קול־ישראל ובעבר גם העולם הזה) בצפון. המאירי, יליד צפת ואב לשלושה בנים, שהקים מוסיאון מקומי וגם חיבר מיספר ספרים (האחרון בהם: צפת בצבת, על בירת הגליל במילחמת־העצמאות), היה אחד מתשעת ילדיו של שלמה ("אבו־נעים") המאירי־מיזרחי־ארוזאני, איש העדה הפרסית ויליד צפת גם הוא, ואחד היצרנים הראשונים של הגבינות הצפתיות, שבביתו נמצא, בשעתו, מקום־מחבוא (סליק) של אמצעי־לחימה של האצ"ל, בעיקרם כמה מאות פצצות פרימיטיביות, שאותן הטיל המאירי לתוך מעמקי בורות־המים שבחצר בית כאשר התקרבו, באחר הימים, מישמרות ברי־טיים למקום מתוך כוונה לערוך בו חיפוש.

● ● ●

קצר וגברי

נפטר ♦ בפילדלפיה שבמדינת פנסילבניה האמריקאית, בגיל 89, **ג'יימס ברנד**, אורני־תולוג (חוקר־ציפורים) בעל שם־עולם, שהסופר יאן פלמינג שאל, לפני 37 שנים, את שמו ("שם קצר וגברי מאוד!") והעניק אותו לסוכן החשאי 007, הזכאי להרוג ללא הרשאה נוספת. פלמינג, חובב־ציפורים בזכות עצמו, עשה את היכרותו עם בונד המקורי, עת עיין בסיפרו הידוע, ציפורי איי הודו המערבית, בחווילתו בג'מייקה, אחד מאיי הודו המערבית, שבה כתב פלמינג את הראשון בסידרת סיפרי ג'יימס בונד, קאזינו רויאל.

● ● ●

חיתולים וצמיגים

נקבע ♦ בוושינגטון, בריווח סטטיסטי, כי במשך השנה האחרונה הטילו האמריקאים לאשפה, בין השאר, את החפצים הבאים שיצאו מכלל שימוש: 16 מיליארד חיתולים חד־פעמיים; שני מיליארד סכיני־גילוח; מיליארד ו־600 מיליון עטים כדוריים ו־220 מיליון צמיגים.

איך להיות הורה

מאת ענת סרגוסטי

יועצת זיווית אברמסון

ה **גיע רגע** האמת. תם חלקו התיאורטי של הקורס בבית־הספר להורים של סכון אדלר. למדנו את עיקרי היסודות העומדים בבסיס התיאוריה של אלפרד אדלר לחינוך ילדים. עתה אנו בפיתחו של החלק המעשי, שבו תינתן הדרכה לכל מישפחה.

עם סיום החלק התיאורטי ביקשה מאיתנו מיכל, המנחה, לערוך חשבון־נפש ולחשוב על כמה דברים: מה הביא אותנו לבית־הספר להורים? איזה עקרונות חדשים למדנו? מה השינויים שחלו במישפחה, אם בכלל? איזה שינויים נוספים היינו רוצים לראות?

על הלוח רשמה מיכל את העקרונות שדיברנו עליהם במהלך הקורס:

- מטרת־העל: הרגשת שייכות. דרכים להגברת תחושת השייכות: שיתוף, התייעצות ובקשת־עזרה.
- חשיבות העידוד.
- גורמים המשפיעים על התפתחות הילד: הדמערך המישפחתי, האווירה המישפחתית, שיטות־חינוך.
- התנהגות מפריעה של ילדים, שהיא דרך מוטעית להשגת תחושת שייכות.
- שימוש בתוצאות הטיבעיות וההגיוניות כתחליף לשיטות השכר והעונש.
- הימנעות ממתן תשומת־לב־יתרה.
- הימנעות ממאבקי־כוח.
- הנזק שבפינוק.

אני, למשל, הגעתי לקורס מתוך סקרנות. כשבאתי עוד לא הייתי בשלב שבו נתקלתי בבעיות הרות־גורל ביחסים עם שם (בני, שהוא היום בן רבע לשלוש).

לצאת בלי שוקו

א **חת האמהות** אמרה שהגיעה לקורס משום שרצתה ליצור בבית אווירה טובה יותר, בעיקר עם הילדים, מתוך רצון לעשות את ילדיה מאושרים יותר ומרוצים יותר. היא אמרה שלא למדה בקורס משהו ספציפי, אבל שהקורס עזר לה לחדד בעיניה את ערכו של הילד ואת חשיבותו בין ההורים לילדים. היא הוסיפה שמאז שהתחילה ליישם בבית את העקרונות שלמדה, נעשו הילדים חצופים יותר.

מיכל אמרה שפירוש הדבר הוא שהאם למדה עכשיו לכבד יותר את הילדים, אבל עדיין לא למדה לכבד די הצורך את עצמה.

אב לשלושה ילדים סיפר שהוא מיישם בעיקר את עקרונות העידוד, ומשתדל לעודד את הילדים על מעשיהם ולא על התוצאות המושגות. הוא אמר שהוא מנסה שלא ללחוץ על הילדים ולא לנדנד להם, אבל זה קשה.

אב אחר סיפר שהוא נותן לבתו בת ה־3 הרבה יותר עצמאות מכפי שנתן לה קודם, ומניח לה לעשות לברה פעולות שקודם לכן היה עוזר לה בהן, ובמקביל הוא מנסה לחזק אותה על־ידי עידוד.

אם סיפרה שהיא מתמודדת כרגע עם שיטת־החינוך החדשה. היא סיפרה שהבן שלה (6) "סוחב את הזמן" בבוקר. היא היתה נוהגת להעיר לו, לזרז אותו, לעזור לו, כדי שייצא מן הבית בזמן. באחד הימים היתה צריכה להגיע ב־8 בבוקר לפגישה. בבוקר הודיעה לילד שהיא יוצאת ברבע ל־8, ושיקח את זה בחשבון, וזהו. יותר לא העירה לו ולא זירזה אותו. היא הכינה את הכל, הכינה ארוחת־בוקר על השולחן, שוקו בכוס, התלבשה.

שיפחה סוג א'

ב **שעה היעודה** אמרה: "בוא, אנחנו הולכים." הילד התחיל: "אבל עוד לא גמרתי להתלבש, ועוד לא שתיתי שוקו, ולא ציחצחתי שיניים..." היא לא שעתה לתחנוניו ואמרה בשקט: "לא נורא, תיקח איתך את הבגדים ותגמור להתלבש בדרך." וכך היה, סיפרה. הילד יצא מהבית מבלי ששתה ואכל, וגמר להתלבש בדרך. הוא לא ציחצח את שיניו ולא הספיק להסתרק. האם הוסיפה שאותו בוקר היה הצלחה. נראה לה שזו תהיה מילחמה קשה, אבל היא בטוחה שהכל יסתדר, אם תהיה עיקבית במעשיה.

יכולתי להצביע על שינוי רב־משמעי אחד שחל אצלנו במישפחה. לפני הקורס היה שם — המתוק, החייכן, הבלונדי, בעל העיניים הצוחקות, הפה המתוק, הלחיים המלאות, הנבון והאינטליגנטי — הרוזן העריץ, ואני — האם, הבוגרת, אשת־הקאריירה, האדם העצמאי, למודת־הניסיון, אשת העולם הגדול — הייתי שיפחה, עבד נרצע לרגליו.

הייתי מתייצבת כמו חייל מבוהל לכל פיפס שהילד הוציא מפיו. לא העזתי אף להעלות במחשבתי את האפשרות לשבת רגע ולקרוא עיתון, למשל, בזמן שהוא היה בבית. מוכן שלא הרשיתי לעצמי לנהל שיחה כלשהי עם חבר או חברה, שהזדמנו אחרי־הצהריים אלינו הביתה.

חרדתי מכל צילצול־טלפון אחרי־הצהריים, שמא יגזול את תשומת־ליבי מהילד ליותר מאשר שתי דקות, ורצוי היה שגם אלה יהיו קצרות. לא העזתי ליזום בעצמי שום שיחת־טלפון, גם אם היו לי כמה שיחות דחופות לצורך העבודה שלי.

ידעתי ששעות־הצהריים מוקדשות רק לשם. הרגשתי שכאמא טובה אני חייבת לפצות אותו על השעות הרבות שבהן הוא שוהה בגן — משחק, אוכל, רוקד, שר, מצייר, מכייר, ונהנה מהחיים — ואני שוהה בעבודה — מתאמצת, מזיעה, מתעייפת. לכן העמדתי את עצמי באופן טוטאלי לרשותו של הילד.

הערב היה מגיע, ואני הייתי מסתכלת בערגה בשעון, סופרת את הדקות החולפות באיטיות רבה מדי, עד לשעה שאתפנה סוף־סוף לנפשי.

הייתי מכינה לקטן ארוחת־ערב לתיפארת, עושה לו מיקלחת — ידיים, רגליים, אוזניים, שיניים. פיג'מה, בקבוק חלב, סיפור אחד או שניים או שלושה, נשיקה, "ילה־טוב, כיבוי־אורות.

בשלב הזה הייתי מתיישבת באפיסת־כוחות, מנסה לארגן את מחשבותי ולהחליט מה אעשה

אמא וילד

ילד: "אמא, גמרתי, בואי תנקי לי את הטוסיק!"
אמא: "אולי תנקה בעצמך?"
ילד: "מה, אני משרת שלך?"

אז איפה הוא?

לפני חודש־חודשיים התבשרו תושבי תל־אביב בכל אמצעי־התיקשורת האפשריים על מכשיר חדש ומהפכני, והובטח שהמכשיר החדש ישנה את איכות־חייהם.
המכשיר החדש, שזכה בשם עברי לתיפארת – קקנוע – הוא אופנוע בעל שואב־אבק, המיועד לשאוב את צואת־הכלבים מרחובות העיר.
עם פירסום הידיעה באתי בשימחה אל שם, בני, וסיפרתי לו על הקקנוע, וגם הראיתי לו את תמונתו מן העיתון. שם התלהב ואמר שזה רעיון מצויין.
בכל בוקר, כאשר שם ואני הולכים לגן, אנחנו נאלצים לדלג מעל משוכות של צואת־כלבים, ובדרך הקצרה אל הגן מתנהל בינינו הדו־שיח האינטלקטואלי הבא:
„שם, תיזהר שלא תדרוך!"
„אמא, תיזהרי, יש פה קקי של כלב, איחס!"
וכן הלאה.
מאז שסיפרתי לשם על האופנוע המיוחד, לא עובר יום שבו איני שומעת מבני את המישפט הבא: „צריך באמת להביא הנה את האופנוע השואב!"
אבל ה„אופנוע השואב", או הקקנוע, לא נראה מעולם ברחוב שלנו. חבל.